

17.11.2022

Група № 11

Урок № 11

Тема уроку: «Основні групи фразеологізмів»

Мета уроку: поглибити знання здобувачів освіти з української фразеології; розкрити функціонально-стилістичні можливості лексичних та фразеологічних одиниць; формувати вміння використовувати фразеологізми в мовленні; збагатити словник новими фразеологізмами та крилатими висловами; розвивати творче мислення, комунікативну активність ліцеїстів; удосконалювати вміння працювати самостійно, в групах і колективно; виховувати пошану до скарбниці народної мудрості, інтерес до вивчення рідної мови

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 9-10 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2018. – 208 с.*

2. Перегляньте відео до уроку на **YouTube:**

https://www.youtube.com/watch?v=TyM9ulI1wFI&ab_channel

3. Мовознавчий диктант « Вірю – не вірю».

А зараз я пропоную активізувати раніше отримані знання про слово у формі мовознавчого диктанту «Вірю – не вірю . Так , якщо згодні з висловом, Ні – якщо ні.

1. Лексика – це словниковий склад мови
2. Усі терміни – багатозначні слова
3. У реченні «сумують ластівки в садах» слово «сумують» ужите в переносному значенні
4. Слова «велетень, титан, гігант» - синоніми
5. Слова «вдень – вночі, гарячий – холодний, зима – літо» - омоніми
6. У реченнях «Учитель використовує ефективні методи викладання» та « Моя сестра – ефектна дівчина» вжито пароніми
7. Слова «диспетчер, авіатор, фотограф» - іншомовні
8. Слова «феодал, очіпок, урядник» - діалектні
9. Слова « вода, земля, подяка» - стилістично забарвлені
10. Епітети, порівняння, синекдоха – це тропи

11. Сніг іде, густий голос, рукав річки – це метафори

12. Гіпербола, літота, алегорія здебільшого вживаються в офіційно-діловому стилі.

4. Законспекуйте матеріал до уроку (ОСНОВНЕ):

З лексикою української мови нерозривно пов'язана фразеологія. Фразеологією називають 1) розділ мовознавства, що вивчає фразеологізми; 2) сукупність фразеологізмів у мові. Адже слова в мові вживаються не ізольовано, а в реченні, утворюючи іноді стійкі словосполучення, що сприймаються як єдине ціле, тобто як певний мовний зворот.

Фразеологізмом називається стійке сполучення слів, побудоване за моделлю словосполучення чи речення, що виражає єдине поняття, лексично неподільне і відтворюване в мовленні.

Фразеологічними словосполученнями є, наприклад, гіркий хліб (нелегке життя), пекти раки (червоніти), собака на снізі (скупий), море по коліна (нічого не страшно). Означаючи, таким чином, певні предметні поняття, дії, якості, стани та інше, фразеологічні звороти збагачують наше уявлення про навколишню дійсність, відчутно поповнюють словниковий склад мови.

До фразеології належать і **крилаті слова** — влучні вирази видатних людей, українських, російських та зарубіжних письменників, переклади античних та інших стародавніх висловів: *Світ ловив мене, та не спіймав.* (Г.Сковорода). *Борітеся — поборете* (Т. Шевченко). *Пропаша сила* (Панас Мирний). *Бути чи не бути* (В. Шекспір). *Людська комедія* (О. де Бальзак). *Ахіллесова п'ята* (з грецького міфу про героя Ахілла). *Перейти Рубікон* (з римського переказу про Цезаря).

До фразеології відносять також **прислів'я та приказки**: *Де руки й охота, там скоро робота. Друзі пізнаються в біді. З хворої голови та на здорову. Дивиться, як кіт на сало та ін.* Прислів'я та приказки є широким узагальненням народного досвіду; вони роблять нашу мову більш яскравою, влучною і широко вживаються в художніх творах. До фразеологізмів належать і **каламбурні вислови**, наприклад: *На городі бузина, а в Києві дядько, народні порівняння* (білий як сніг, як крейда, як стіна, як полотно; потрібний, як торішній сніг, як зайцю п'ята нога, як п'яте колесо до воза, як зайцю стоп-сигнал; вродлива (красива) як калина, як маків цвіт, як вишня), **народні**

побажання (з роси та й з води; на тихі води, на ясні зорі; хай йому грець; колька йому в бік; цур тобі пек), **народні привітання** (до завтра, на добраніч, доброго ранку, добрий вечір (добривечір), **бувайте здорові, доброго здоров'я, на все добре, всього найкращого**), **загальновідомі терміни, професійні вислови та усталені звороти**(відігравати роль, зміна декорацій, як по нотах (з театральнo-музичної сфери), **досягти апогею** (з астрономії), **бурхлива реакція** (з хімії); **гірка пілюля** (з медицини), **закрутити гайки** (з технічної сфери), **ділові папери**(мати на увазі, брати участь, брати до уваги, відкрити збори, надати слово).

Фразеологізми є експресивним засобом мови, ними можна **влучно й дотепно висловити думку, дати оцінку**. Фразеологізми **мають різне стилістичне забарвлення**.

Розмовні і просторічні фразеологізми вживаються у побутовому спілкуванні й художній літературі, фольклорні фразеологізми в усній народній творчості, книжні фразеологізми у наукових і публіцистичних текстах, рідше — у художніх, нейтральні фразеологізми в усіх стилях .

Культура мовлення потребує **вміння добирати найнеобхідніший, найвдаліший і найдоречніший фразеологізм, щоб він і за змістом підходив, і був окрасою мови**.

«Підготовка до ЗНО»

1. Фразеологічні словосполучення: *гіркий хліб, пекти раки, море по коліна.*

2. Крилаті вислови: *Борітеся — поборете. Пропаща сила. Ахіллесова п'ята.*

3. Прислів'я та приказки: *Друзі пізнаються в біді. Дивиться, як кіт на сало.*

4. Народні порівняння: *білий як сніг, вродлива, як маків цвіт.*

5. Народні побажання: *з роси та й з води; хай йому грець.*

6. Професійні вислови: *бурхлива реакція, гірка пілюля, ділові папери.*

7. Усталені звороти: *мати на увазі, брати участь, надати слово.*

Розмовні і просторічні фразеологізми вживаються у побутовому спілкуванні й художній літературі, фольклорні фразеологізми в усній народній творчості, книжні фразеологізми у наукових і публіцистичних текстах, рідше — у художніх, нейтральні фразеологізми в усіх стилях.

Багатозначність полягає в тому, що в контексті значення фразеологізму може змінюватись, закріплюючись потім і в мові.

Роззявити рота —

1) говорити, казати що-небудь: *Рота як слід він не всніє роззявити* — *зараз готове все*(П. Грабовський);

2) уважно слухати: *У хаті слухали, роззявивши роти, намагаючись не пропустити жодного слова* (Я. Качура);

3) бути дуже враженим чимось: *Глухі діди роти пороззявляли, бо ще ніколи не бачили таким збудженим свого Зарубу* (В. Кучер);

4) бути неуважним: *Ну, гони биків, чого рота роззявив?* (Г. Тютюнник);

5) посягати на що-небудь: *На чуже добро ще змалку рота роззявляє* (С. Голованівський).

5. Виконайте наступні завдання в робочому зошиті:

1. Відредагуйте вислови.

- Прийняти міри –
- Заключати договір –
- Кидатися у вічі -
- Згідно плану –
- Приймати участь –

2. З'ясувати значення, походження, стиль уживання фразеологізмів.

1. Ділити шкуру невбитого ведмедя
2. Лізти з чобітьми в душу
3. Вовк в овечій шкурі
4. Перемірити голими п'ятами
5. Передати куті меду
6. Палата розуму

3. Виправте помилки у фразеологічних зворотах .Поясніть значення фразеологізмів.

1. Жди з горя погоди.
2. Товкти воду в мисці.
3. У здоровому тілі здоровий пух.
4. Від бобра добра не шукають
5. Мовчати як риба об лід.

4.Продовжіть фразеологізм

- Зробив діло –
- Який батько –
- Що посієш –
- Вовків боятися –
- Вік живи –
- Краще один раз побачити,...
- Козацькому роду...
- Хто рано встає,...
- Не такий страшний чорт, ...
- Хто в ліс,...
- Хто спішить,...

5. Виконайте *вправу 4 до § 9-10 ст. 39.*

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net .

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

17.11.2022

Група № 11

Урок № 12

Тема уроку: «Багатозначність, синонімія й антонімія фразеологізмів. Уживання слів у фразеологізмах відповідно до їхнього стилістичного забарвлення»

Мета уроку: розглянути питання багатозначності, синонімії та антонімії фразеологізмів; формувати вміння та навички учнів правильно вживати багатозначні слова, знаходити, добирати синоніми, антоніми, збагачувати активний словниковий запас; розвивати пізнавальну активність школярів; виховувати пошану до скарбниці народної мудрості.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 9-10 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2018. – 208 с.*

2. Законспектуйте матеріал до уроку (ОСНОВНЕ):

«БАГАТОЗНАЧНІСТЬ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ОМОНІМІЯ»

Для фразеології так само, як і для лексики, властива *полісемія*.

Приклади багатозначності:

1) *очі рогом лізуть* (очі широко розкриваються від напруження тощо; хтось через силу робить що-небудь; хтось незручно, неприємно себе почуває);

2) *розбирати по кісточках* (детально обговорювати кого-небудь, що-небудь; детально, до дрібниць вивчати, аналізувати що-небудь).

Як же виникає полісемія, тобто розвивається багатозначність ФО?

На базі вільного словосполучення внаслідок його переносного вживання виникає *первинно-образне* значення ФО. Наступне ж значення народжується вже на основі повторного переосмислення значення першої ФО, це значення є *вторинно-образним*. Прикладом може бути вислів *в і д д а т и к і н ц і*. Пряме *нефразеологічне* значення – «відв'язати канат, коли судно відшвартовується». Переносне, *первинно-образне (перше фразеологічне)* – іти чи від'їжджати звідкись (щодо людей). *Наступне фразеологічне значення – вторинно-образне:* іти з життя, помирати.

Є ряд фразеологічних одиниць, зокрема серед крилатих висловів, прислів'їв та приказок, які досить легко змінюють чи розширюють свої компоненти. Наприклад: у значенні «намолоти, наплести, набалакати», крім дієслівного варіанта «валити» у фразеологізмі *валити все до купи* стали вживатися дієслова: звалювати, скидати, змішувати, горнути.

Зустрічається й зворотнє явище: скорочення фразеологізмів. Опущений компонент, правда, здебільшого живе асоціативно у свідомості й мовця, і слухача. *Наприклад*: 1) замість фразеологізму *моя хата скраю я нічого не знаю*, часто опускають його частину *я нічого не знаю*;

2) у фразеологізмі *скачи, враже, як панкаже* вживається частина *скачи, враже*.

З розвитком мови відбуваються також зміни в значенні окремих фразеологічних зворотів. Вони нерідко набувають додаткових відтінків у значенні. Так з'являються багатозначні фразеологічні звороти.

Наприклад: 1) усталений зворот *брати (близько) до серця* означає: переживати через щось, надавати чомусь великого значення; 2) *будуть люди (з когось)* - досягне певного становища, житиме з моральними нормами, володіє професією; 3) *намолоти (наплести, набалакати) сім мішків (три мішки, сім кіп, чотири копи, три копи) гречаної в овни (і всі не повні, та й ті не повні)*.

В українській мові зустрічається також фразеологічна омонімія. Фразеологічна омонімія вивчена ще недостатньо в сучасному мовознавстві. Дослідники зазначають, що омонімічних фразеологізмів у порівнянні з лексичними значно менше. Це однакові фразеологічні одиниці з лексичними і структурно – граматичними особливостями, але різні за змістом. Прикладами омонімії можуть бути однозвучні фразеологізми:

1) *дати чосу* (бити; тікати);

2) *пускати півня* (підпалювати; зриватись на високої ноті);

3) *закривати очі* (помирати; бути присутнім при чийсь смерті; навмисно не помічати чогось).

«СИНОНІМІЯ»

Фразеологічні синоніми – це такі ФО, які позначають той же предмет дійсності, виражають те саме поняття, але відтінюють різні його сторони.

Так про ледарювання можна сказати кількома синонімічними фразеологізмами: *байдики бити, ханьки м'яти, лежня справляти, собак ганяти, гулі правити, баглаї годувати, гандри бити, посиденьки справляти, ні за холодну воду, боки відлежувати.*

Фразеологічні синоніми утворюють *синонімічні ряди*. Приклади синонімічних рядів: 1) *Куди (і) ворон кісток не занесе; де козам роги правлять; куди Макар телят не ганяє; у чорта на рогах (в зубах); за тридев'ять земель.* 2) *Давати дьору (драла); брати ноги на плечі.* 3) *З кінця в кінець; з кута в куток.* 4) *Під носом; палицею кинути; під боком; під руками.* 5) *Догори дном; догори дригом.* 6) *На лоні природи; на відкритому повітрі.*

З часом синонімічні ряди фразеологічних зворотів зростають, поповнюються новими одиницями:

1) за рахунок розширення компонентів з рядів відповідної синонімії (до фразеологізмів з *усіх ніг; не чуючи під собою землі; як куля; як стріла та ін.* додалися нові: *як метіор; як ракета; з реактивною швидкістю; з космічною швидкістю; до приказок потрібний, як собаці п'ята нога (як п'яте колесо до воза) додалося як сліпому телевізор та ін.);*

2) шляхом скорочення фразеологізму (опущений компонент живе асоціативно у свідомості мовця: *моя хата скраю (я нічого не знаю); скачи, враже (як пан каже).*

Фразеологічні звороти одного синонімічного ряду характеризуються семантичною спорідненістю. Але вони можуть розрізнятися певними *семантичними відтінками, емоційним забарвленням*. Так, фразеологічні синоніми *хоч греблю гати, по горло, як зірок у небі, тьма-тьмуца* вживаються на позначення поняття «багато». Сполучатися з широким колом понять і, крім значення «багато», можуть мати інші відтінки такі фразеологізми, як: *кури не клюють і хоч лопатою загібай (стосовно грошей, коштовностей); як грибів після дощу*, крім знач. «багато» має ще й відтінок «швидко». Це пояснюється тим, що в конкретній ситуації фразеологічні одиниці використовуються людьми з різним життєвим досвідом, світосприйманням, тому усвідомлюються і характеризуються неоднаково, по-різному оформлюються ті чи інші думки. Так з'являються синонімічні вислови – звороти, що називають одне і те ж явище з різними семантичними або стилістичними відтінками.

Фразеологізми синонімічних рядів різняться насамперед емоційно-оцінними характеристиками.

Розглянемо приклад 1. Фразеологізми *давати драла (деру)* відрізняються від фразеологізму *давати стрекача* більшою грубуватістю, фамільярністю, що, мабуть, є результатом асоціацій із просторічними дієсловами «дерти», «драла». До цього синонімічного ряду близькими є фразеологізми *кидатися із усіх ніг, кидатися (пускатися) навтікача* («вказівка на початковий етап руху»), фразеологізм *тільки п'яти мигтять* відрізняється особливостями семи «спрямованість». (Якщо фразеологізми типу *давати стрекача* зовсім виразно вказують на напрямок руху від кого-небудь, чого-небудь, то фразеологізми *тільки п'яти мигтять* позначає один напрямок руху безвідносно до об'єкта.) У синонімічні відношення вступають також фразеологізми *спрямовувати свої кроки, тримати курс*, що різняться лише способом пересування (пішки чи не пішки).

Приклад 2. Фразеологічні одиниці синонімічного ряду із загальним значенням «швидко зникнути» – *поминай як звали, тільки й бачили, і слід захолюнув, і сліду не лишилося, біс злизав, ніби вітром здуло* відрізняються інтенсивністю зникнення. Найбільш високою вона є у фразеологізмі *ніби вітром здуло*. Розходження в емоційно-оцінних властивостях цих фразеологізмів незначні.

Приклад 3. Синонімічний ряд утворюють також фразеологізми із загальним значенням «дуже швидко рухатися»: *сторч головою, з усією силою, скільки є (було) сили, летіти стрімголов, як на пожежу*, що різняться між собою ступенем інтенсивності.

Серед фразеологічних одиниць із семантикою переміщення в обох мовах розрізняють лексичні варіанти, зв'язані із синонімічною заміною компонентів: *пуститися (кинутися) бігти, летіти стрімголов (прожогом), і слід застиг (загуб, захолов), крутитися (вертітися, витися) як в'юн*.

Лексичні варіанти фразеологізмів варто відрізнити від одноструктурних синонімів типу *направити лижі – направити стопи; летіти стрімголов – нестися щодуху*. Якщо заміна компонентів не порушує семантичної єдності фразеологізмів і не змінює її внутрішню форму, то в наявності лексичні чи лексико-стилістичні варіанти: *вертітися (витися) як в'юн*. Якщо ж при заміні

одного компонента іншим змінюється внутрішня форма фразеологізмів, то це фразеологічні синоніми: *змотувати вудки, показувати п'яти*.

Морфологічні варіанти різняться формою виду, часу (у дієслівних фразеологізмах), числа, роду, відмінка (в іменних фразеологізмах) – *скільки було (є) сили, з усією силою, з усіх сил*.

Фонетичні варіанти зв'язані з заміною фонем: *одним (єдиним) духом; на повному газі (на повнім газі)*.

Слід пам'ятати, що фразеологічні одиниці належать до одного синонімічного ряду тоді, коли вони споріднені значенням і в реченні можуть виконувати однакові синтаксичні функції. Тому-то близькі за змістом фразеологічні звороти типу словосполучень і типу речень не можуть належати до одного синонімічного ряду.

Так, наприклад: *фразеологічні звороти важити головою; ставити на кін; іти ва-банк, з одного боку, і що буде, те й буде; або пан, або пропав; куць виграв – куць програв; або славу здобуду – або дома не буду*, з другого, – не вступають у синонімічні зв'язки, хоч вони близькі значенням «ризикувати».

«АНТОНІМІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ»

Фразеологічні антоніми – усталені звороти, які, характеризуючи предмети і явища дійсності з певного боку, дають їм протилежну оцінку; – це дві фразеологічні одиниці з протилежними значеннями.

Наприклад: *у рот води набрати – теревені правити; кури не клюють – як кіт наплакав; жити як кішка з собакою – жити душа в душу*.

Серед фразеологічного матеріалу можна визначити *абсолютні антоніми*, у яких протилежність семантики (їх лексичного значення) двох фразеологічних одиниць пояснюється наявністю частки *не*, що входить до складу компонентів: *до пуття довести – не довести до пуття; рясст топтати – не топтати рясст*.

Другу групу становлять фразеологізми-антоніми з різним компонентним складом, тобто *різноструктурні*: *рукою подати – за тридев'ять земель; теревені правити – у рот води набрати*.

Фразеологічні одиниці є антонімами, якщо усталені словесні компоненти мають протилежну, контрастну семантику або семантично-

цілісне фразеологічне значення конструкції знаходиться в опозиції «фразеологізм – фразеологізм»;

Наприклад: як черепаха - як стріла; як слимак - як на пожежу; крок за кроком - одним махом; нога за ногою - одна нога тут, друга там; наче три дні не їв - аж у вухах вітер свистить; ледве ноги пересуває - конем не доженеш; крок за кроком - летіти ковбасою у значенні «дуже повільно, не поспішаючи» - «дуже швидко, поспішаючи».

Для прикладу: Хлопці поверталися назад шляхом поволеньки, нога за ногою (В.Козаченко) // Кукса незадоволено чмихнув, кинув дідові в спину! – Одна нога тут, а друга там! Ясно?.. (В.Кучер); Дно було не рівне, і вони мусили посуватися обережно, крок за кроком (О.Гончар) // Однеси цього папірця до Федора Семона. Знаєш? Голова комнезаму. Ну! Лети ковбасою! (Я.Мамонтов).

Частина фразеологізмів за будовою є антонімічна, вона містить у собі протиставлення: знайко біжить, а незнайко лежить; скажеш – не вернеш, напишеш – не зітреш; журиш, а за діло берись; чорним по білому; праця чоловіка годує, а лінь марнує; з великої хмари – малий дощ.

3. Виконайте наступні завдання:

1. Розпізнайте фразеологізм, поясніть його значення.

1. Від побаченого в нього очі на лоба полізли. 2. Працювали, аж очі на лоба лізли, возили землю, за три роки й завод виріс (Т.Хижняк) 3. Очі лізуть на лоб, а за плечима мурахи (М.Коцюбинський).

2. Подані фразеологізми згрупувати в синонімічні ряди.

Завдання I	1. Кури не клюють. 2. Хоч трава не росте. 3. Розкривати карти. 4. Хоч греблю гати. 5. Виводити на чисту воду. 6. Як піску морського. 7. Море по коліна. 8. Зривати маску. 9. Як з гуски вода.
Завдання II	1. Тягти жили. 2. Аж дим іде. 3. Байдики бити. 4. Небу жарко буде. 5. Вижимати соки. 6. На повну катушку. 7. Оббирати як сидорову козу. 8. Гав ловити. 9. Сидіти склавши руки.
Завдання III	1. Діймати до серця. 2. Бути в бувальцях. 3. Ніколи і вгору глянути. 4. Пройти крізь вогонь і воду. 5. Бути на возі і під возом. 6. Крутитися як муха в окропі. 7. Допікати до живих печінок. 8. Товктися як Марко в пеклі. 9. Зачіпати за болюче місце.
Завдання IV	1. Не має лою в голові. 2. Знімати стружку. 3. Голова набита клоччям. 4. Як кіт наплакав. 5. Прочухана давати. 6. На волосину. 7. Крапля в морі. 8. Без царя в голові. 9. Дати перцю.

3. Виконайте тести закритого типу.

1. *Виберіть рядок, у якому подано синонім до фразеологізму і хочеться, і колеться.*

- А) І нашим і вашим.
- Б) Ні холодно ні жарко.
- В) Інший бік медалі.
- Г) І сюди гаряче і туди боляче.

2. *Який фразеологізм є антонімом до вислову стояти як пень?*

- А) Стояти на власних ногах.
- Б) Скрутити собі м'язи.
- В) Бігти стрімголов.
- Г) Стояти на краю безодні.

3. *У якому рядку словосполучення становлять синонімічний ряд?*

- А) Скреготати зубами, хапати за барки, умивати руки.
- Б) Улазити в душу, перти проти рожна, не дати собі ради.
- В) Ховатися в кущі, питати долі, набувати слави.
- Г) Брехні справляти, замилювати очі, напускати туману.

4. *У якому рядку всі фразеологізми мають однакове значення?*

- А) Повісити носа, стерти з лиця землі, уродитися в сорочці.
- Б) Живіт присох до спини, крихти в роті не було, ріски в рот не брати.
- В) Зганяти зі світу, вішати собак, з легкої руки.
- Г) Ворожити на бобах, вити вовком, дати звістку про себе.

5. *Установіть відповідність між фразеологізмом і його синонімом:*

1) Кований на всі чотири копита;	А) з-під стоячого підшву вирве;
	Б) не зав'яже кішці хвоста;
	В) був на коні й під конем;
	Г) хоч до рани прикладай.
2) як корова язиком злизала;	А) змести з лиця землі;
	Б) наче вітром здуло;
	В) як кіт наплакав;
	Г) як обухом по голові.
3) як виросте трава на помості;	А) за царя Гороха;
	Б) як солоного зайця ганяти;
	В) у свинячий голос;
	Г) як рак свисне.
4) як викапаний;	А) як дві краплі води;
	Б) як сніг на голову;
	В) кум королю;
	Г) іти як із каменя.

6. *Установіть відповідність між фразеологізмом і його антонімом:*

1) Не бачити смаленого вовка;	А) ставати на диби;
	Б) собаку з'їсти;
	В) і в хвіст, і в гриву;
	Г) не в тім'я битий.

2) тримати в кулаці;

А) попускати віжки;

Б) носити камінь за пазухою;

В) пускати сльози;

Г) з ока не спустити.

3) у рот води набрати;

А) товкти воду в ступі;

Б) держати ніс за вітром;

В) ускочити в халепу;

Г) теревені правити.

4) під самим носом;

А) не за горами;

Б) де раки зимують;

В) у чорта на болоті;

Г) під чотири вітри.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.